

Opening tentoonstelling '75 jaar Natuurmuseum Rotterdam'

NA ZIJN TOESpraak
KNIPTE BURGEMEESTER
OPSTELTEN EEN LINT
DOOR EN WAS DE
TENTOONSTELLING
'75 JAAR NATUURMUSEUM
ROTTERDAM'
GEOPEND.
[FOTO: JAAP VAN LEEUWEN]

Met het doorknippen van een lint opende de burgemeester van Rotterdam, Ivo Opstelten, zaterdag 1 juni de tentoonstelling '75 NATUURMUSEUM ROTTERDAM'. Even daarvoor onthulde hij samen met Kees Vrijdag, de voorzitter van de jubilerende Vereniging Natuurmuseum Rotterdam NMR, de cadeaus die de vereniging het museum aanbood: fraaie replica's van schedels van dodo (*Raphus cucullatus*), sabeltandtijger (*Smilodon fatalis*) en Ohio-bever (*Castoroides ohioensis*). Alle drie uitgestorven diersoorten, de dodo nog niet zo lang geleden op Mauritius (in de 17^e eeuw) en de andere soorten tijdens het Pleistoceen in Noord-Amerika. De Ohio-bever was het grootste knaagdier dat ooit op aarde leefde. "Hij moet zo groot geweest zijn als een bruine beer", aldus Erwin Kompanje die de ruim 150 aanwezige genodigden enige wetenswaardigheden over de fossielen vertelde. Jelle Reumer, die iedereen welkom heette - in het bijzonder de burgemeester, het erelid en chroniqueur van het museum Jan Nieuwenhuis en de dochter van oud-conservator Landsman - liet in zijn toespraak het licht op de toekomst van het Natuurmuseum schijnen. Hij kondigde intensievere samenwerking aan met de bureaus in het Museum-park en met bepaalde afdelingen van het Erasmus Medisch Centrum. "Geneeskunde is toch immers niets anders dan toegepaste biologie" sprak Reumer, en kondigde vervolgens aan dat er nog dit jaar in samenwerking met het EMC een tentoonstelling komt over seks. Burgemeester Opstelten kreeg, onder toezicht van een andere - echter opgezette - grote burgemeester (*Larus hyperboreus*) als laatste het woord. Zijn toespraak staat hiernaast, met dank aan de afdeling communicatie van het Stadhuis, in zijn geheel afgedrukt.

Dames en heren. Het doet mij bijzonder veel deugd om vandaag een cadeautje van een ander te mogen weggeven: van de jubilerende Vereniging aan het Natuurmuseum. En dat zeg ik niet, dames en heren, omdat het cadeau me nu eens geen cent heeft gekost. Want u weet dat de gemeente Rotterdam flink in de buidel heeft getast met de realisatie van de nieuwbouw in 1995 en met de jaarlijkse exploitatiesubsidie die het museum ontvangt. Het gaat in het geval van de nieuwbouw en de renovatie van Villa Dijkzigt zelf om een bedrag van 2 miljoen euro investeringsubsidie. En op basis van het beleidsplan Natuurmuseum 2001-2005, heeft het college vorig jaar besloten om de exploitatiesubsidie te verhogen met een bedrag van 140.000 euro zodat er momenteel een bedrag van 640.000 euro aan exploitatie-subsidie wordt gegeven. Mijns inziens is dat ook meer dan terecht. Staat u mij toe om u voor een enkel ogenblik terug te nemen in de tijd voor het antwoord op de vraag waarom dat zo is.

Een paar dagen nadat hij in mei 1927 samen met een aantal andere natuurhistorisch geïnteresseerde Rotterdammers de 'Vereniging tot Oprichting en Instandhouding van een Natuurhistorisch Museum te Rotterdam' had opgericht, schreef Gerrit van Roon in de N.R.C. "... en is het bovendien niet diep beschamend dat men te Denekamp en Maastricht komend, daar die interessante en leerrijke natuurhistorisch musea kan bezoeken en dat we daarvan hier in Rotterdam te eenenmale gespeend zijn?". Het was burgemeester Droogleever Fortuyn die in 1934 de aandacht van het college vestigde op de Vereniging en haar werkzaamheden nadat hij na een bezoek aan de verzamelingen" was getroffen door de geest van eenvoud, toewijding en saamhorigheid aldaar". Dat het ook toen belangrijk was om het college van B&W voor de uitgangspunten en werk van het Natuurhistorisch Museum te interesseren, bleek wel in 1935 toen het museum van de gemeente de beschikking kreeg over het pand Mathenesserlaan 7 tegenover Museum Boymans. Ontstond toen al niet voorzichtig het concept van een Museumpark, een clustering van culturele instellingen?

Het is natuurlijk een gouden greep geweest van het toenmalige museumbestuur en wethouder Ries Jansen om medio jaren '80 (van de vorige eeuw) verhuizing naar Villa Dijkzigt, dit prachtige rijksmonument, te bepleiten. De vestiging van het Natuurmuseum in Villa Dijkzigt gaf rond 1990 een extra impuls aan de (her)inrichting van het verpauperde Museumpark. De Kunsthal verrees naast het Natuurmuseum (1992), het park zelf onderging een metamorfose, het Nederlands Architectuurinstituut werd gebouwd, Museum Boijmans kreeg een nieuw paviljoen (1993) en het Chabot Museum vond huisvesting in een van de witte villa's. Op de golf van deze 'upgrading' werd ook het Natuurmuseum uitgebreid met een modern glazen paviljoen (1995) en werd de villa zelf grondig gerenoveerd (1996), dankzij een forse investering van de gemeente Rotterdam. Het museum, dat in 1987 met een afgebrande collectie een door katten uitgewoond pand betrok, herrees letterlijk als een feniks uit de as.

Natura Artis Magistra. Altijd risikant om een spreuk uit de hoofdstad in Rotterdam te debiteren, maar in dit geval is de spreuk zeer van toepassing. Dit Museumpark staat bol van de 'Artis', dat staat dus voor kunst; maar de Natuur is natuurlijk(!) de meester van alle kunst. Is bron van alle inspiratie. Dit Natuurmuseum vorm een prachtig complement in ons Museumpark op alle andere instellingen als Boijmans, Kunsthal, Chabot, en het NAI als exponenten van wat de mens maakt. En natuurlijk ook wat kinderen er van maken in de Villa

Zebra. Dit Museum is puur: heeft een geweldige ontwikkeling doorgemaakt. Doet recht aan de Villa Dijkzigt, zeker nu met de fraaie en functionele uitbouw van Erick van Egeraat. En heeft, dames en heren, in de meest recente jaren in de vorm van diverse aansprekende tentoonstellingen en een opportunistisch collectiebeleid de boodschap van de tijd begrepen.

Maar ook de samenwerking met andere instellingen spreekt me aan: de natuur kan de kunst een kunstje leren, en andersom. Zo ziet u zodadelijk in de Parkzaal als extraatje, naast de rijk gevulde vitrines met naturalia die de geschiedenis van het museum weerspiegelen, het enorme 'DIORAMA NIEUWE WATERWEG' dat in samenwerking met Gemeentearchief, Historisch Museum, Havenbedrijf en OBR hier langdurig te zien zal zijn. Het schilderstuk is even oud als het museum en illustratief voor de landschappelijke context waarin in Rotterdam en daarbuiten de belangstelling voor de natuurlijke historie tot bloei kwam.

Natuurmuseum Rotterdam proficiat! []

SPREKERS TIJDENS DE
OPENING:
BURGEMEESTER
OPSTELTEN, JELLE
REUMER EN ERWIN
KOMPANJE (ONDER).
[FOTO'S: JAAP VAN LEEUWEN]

